

JOSIP MIROŠEVIĆ

(Štip, 27. lipnja 1933. – Split, 2. svibnja 2010.)

„S muzikom će i sreća biti cjelovitija, a tuga lakša, radost radosnija, žalost dostojanstvom ublažena. S pjesmom će i ljubav biti punija, zanosom oplemenjena, iskrenošću ponesena, čovjeku potrebija...”

(J. Bepo M.)

Josip Mirošević, sveučilišni profesor, glazbeni pedagog, teoretičar, pisac i skladatelj, svoj radni vijek započeo je u srednjoj glazbenoj školi Josip Hatze u Splitu. Od 1958. kao honorarni nastavnik, 1961. zasniva stalni radni odnos na Pedagoškoj akademiji u Splitu na kojoj će nastojati u stvaranju što boljih uvjeta za razvoj višeg, odnosno visokog glazbenog obrazovanja u Splitu. Predavao je teoretske predmete: Solfeggio, Harmoniju, Kontrapunkt i Metodik glazbenog odgoja.

Mirošević je od početaka ukazivao na „nasušnu potrebu dalmatinske regije” za visokim glazbenim učilištem zbog nedostatka profesionalnih, educiranih glazbenika za potrebe glazbenih škola, nedostatka instrumentalnih sastava, zbog kontinuiteta glazbenog obrazovanja, također i zbog opće situacije u Splitu gdje zanimanje za glazbenu edukaciju daleko nadilazi trenutne mogućnosti postojećih ustanova. Ukazivao je na nedostatak svirača u ansamblima, pjevača, solista i zborista u operi, voditelja zborova, klapa, crkvenih glazbenih sastava, općenito na deficitarnost kadrova.

Od studija Glazbenog odgoja pri Višoj pedagoškoj školi, preko Zavoda glazbene kulture na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja u Splitu, povezavši Dislocirane studije instrumentalnih odsjeka Muzičke akademije koji su djelovali u Splitu (klavir, violina, gitara i solo pjevanje), Mirošević je pokrenuo mnogostruke akcije da se u prepoznatom vremenu i trenutku oformi Akademija. 1997. godine, u okvirima Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, stvoren je Odsjek za glazbenu umjetnost koji je obuhvatio Odsjek za nastavnički studij glazbene kulture te uz već spomenute instrumentalne odsjeke i nove studije za flautu, klarinet, violu i violončelo. Josip Mirošević je iste godine izabran za prvog prodekana Odjela za glazbenu umjetnost Umjetničke akademije u Splitu.

U nastavi, koncentracija njegovog djelovanja usmjerena je na Solfeggio. Upoznavši Elly Bašić i njenu „funkcionalnu metodu”, postao je njen suradnik,

dosljednik i promotor Funkcionalne muzičke pedagogije u Dalmaciji te predsjednik Udruženja funkcionalaca. Kao rezultat praktične primjene tog metodičkog pristupa u nastavi solfeggia Mirošević je izdao *Etide za solfeggio*¹ namijenjene studentima glazbenih studija. Priručnik je godinama bio obavezno glazbeno „štivo” u savladavanju zahtjeva iz tog predmeta. „Poštujući zahtjev postupnosti, od čvrste tonalne konfiguracije [primjeri] postepeno uvode u melodijsku oblast proširene, odnosno slobodne tonalnosti. Zamjetljiva je briga za interval kao most ili kariku prema tzv. atonalnoj intonaciji, a nadasve sustavno korištenje kromatike i alteracije, te modulacija postepeno omogućuje sve slobodniju fluktuaciju tonaliteta, do njegove destrukcije, gubljenja. Tonalni elementi koji se pri tome javljaju služe tek kao uporište za intonativnu preciznost u okviru, da tako kažem, mikrostrukturalne intonacije u kojoj je intervalska građa djelomice raspršena pa interval, mada emancipiran, može sugerirati pomak, smjer gibanja prema nekom mada kratkotrajnom (ili možda prividnom) središtu okupljanja, točki kristalizacije, gustoće i sl...”. (Branko Lazarin, prof. Muzičke akademije u Zagrebu)²

U glazbenoj kulturi Splita Josip Mirošević djelovao je kao suradnik Radio Splita, Radio Zagreba, Slobodne Dalmacije, Nedjeljne Dalmacije, Vjesnika, Večernjeg lista, časopisa Kulturna baština, Čakavska rič, Školski vjesnik, Mogućnosti, Baščinski glasi i Hrvatska obzorja. Bio je aktivan u radu javnih tribina Narodnog i Radničkog sveučilišta. Objavio na stotine napisa, osvrti, kritika iz glazbenog života Splita. Taj segment svoga aktivnog djelovanja u glazbenoj kulturi Splita uobličio je u izdanje „Dežurno uho”³ koje sadrži izbor od cca 300 kritičkih osvrti na aktualna relevantna glazbena događanja u Splitu u prilično širokom periodu od 1970. do 1995. „... Vršeci svoju primarnu ulogu medijatora između glazbe i publike, Mirošević vrednuje, interpretira, ali i dokumentira, bivajući izravno u poziciji sudjelovati u formiranju standarda onog fenomena kulture koji nazivamo glazbenom. On to i čini, uvijek neovisan, iskren, zanimljiv, stručno pripravan i svjestan odgovornosti prema djelu i izvođačima, i prema stvarnoj, potencijalnoj publici, a nadasve prema istinskoj umjetnosti.”⁴

Uz skladateljski opus njegova bibliografija obuhvaća i veći broj članaka u kojima se bavi pitanjima glazbene pedagogije (Osnovi ritma i metrike u funkcionalnoj metodi; Neki problemi udžbenika muzičke teorije; Novi putovi u muzičkom školstvu), etnomuzikološkim područjem (Dalmatinska gradska

¹ Mirošević, Josip, *Etide za solfeggio*. Sveučilište u Splitu, Fakultet prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja, Split, 1989.

² Ibid. (vanjske korice)

³ Mirošević, Josip, *Dežurno uho (pregršt zapisa)*. Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu, 2004.

⁴ Ivana Tomić-Ferić, Josip Mirošević: Dežurno uho (pregršt zapisa), *Baščinski glasi*, 9-10, 463-464.

pjesma šlagerske provenijencije; Novija kretanja dalmatinske urbane pjesme; Pisme staroga Trogira), portretima glazbenika (Silvije Bombardelli, Jakov Gotovac). Novinar Igor Brešan će u svom nekrologu reći: „Imponirao je zbog britkog pera, bio je nemilosrdan i argumentiran, jezgrovit, edukativan i meritoran”.⁵

J. Mirošević jedan je od pokretača i osnivača, te prvi predsjednik Muzičke omladine Splita od 1969. do 1971. g., vanjski suradnik nekadašnjeg Zavoda za školstvo Kotara Split, dugo vremena član Odbora Splitskog ljeta, a 1970. godine uz to bio je i glazbeni selektor te renomirane glazbeno-scenske manifestacije, član mnogih selekcijskih komisija za ocjenu amaterskih i profesionalnih postignuća na glazbenom području, te dobitnik prestižne Estradne nagrade Jugoslavije (1980. g.). S tim se vezuje od osobitog značaja njegov dugogodišnji rad na Festivalu zabavne glazbe Split. Od 1972. do 1988. bio je njegov umjetnički direktor. U tom djelovanju ostavio je upečatljiv trag i svakako je jedan od ključnih ljudi u njegovoj afirmaciji. Kao njegov čelni čovjek desetljećima je Splitski festival držao svjetskim lakoglazbenim događajem, atrakcijom, formirajući specifični melosni idiom prihvatljiv i razumljiv izvan lokalnih okvira. Osnovna misao vodilja bila je da ta pjesma treba biti „... morem ozvučena, lažinom omirisana, sjetom zasjenjena, radošću namirisana, pjesma bliska čovjeku...” Smatrao je kako je Festivalu gradu Splitu dao glazbeni oreol, obogatilo ga i oplemenilo novim vrijednostima i vizijama humanizma.

Od 1991. do 1993. godine bio je član žirija Slobodne Dalmacije za dodjelu nagrada iz područja kulture, a od 1996. član Upravnog vijeća Sveučilišta u Splitu.

Josip Mirošević, skladatelj, doživljavao je taj segment svoga djelovanja kao dio svog intimnog svijeta. Kako je sam rekao: „To je naprosto potreba da se nešto na neki način kaže”. Pisao je scensku glazbu za dječje igrokaze koji su izvedeni u splitskom Kazalištu lutaka („Pionir”), skladbe za glasovir (minijature koje je namijenio svojoj unučadi), zborove (27), skladbe za flautu, gudački kvartet...

Analizirajući harmoniju u Miroševićevom skladateljskom opusu, dr. sc. Mirjana Sirišćević će napisati da se ona „temelji na tradicionalnom tonalitetnom sustavu, ali joj ova utemeljenost osigurava samo neophodni red. Autor u svojim skladbama daleko nadilazi i razbija klasične norme na svim razinama glazbenog izraza..., stupanj slobode je toliko visok da disonanca gubi potrebu za rješenjem i postaje konstitutivni dio samostalnih akordnih struktura..., glede primjene harmonijskih sredstava i postupaka opus Miroševića sintetizira na posve originalan način obilježja romantičke i impresionističke harmonije, dok na razini glazbenog izraza dominira romantička ekspresivnost kao

⁵ *Slobodna Dalmacija*, 4. 05. 2010.

rezultat maksimalne isprepletenosti svih harmonijskih elemenata u njihovom međusobnom djelovanju i povezivanju”.⁶

U razgovoru s dr. sc. Nikolom Bublom objavljenom u spomenutom zborniku, a povodom njegova 65. rođendana rekao je: „Permanentno sam bio pred nekim izazovom... Upao sam u kolotečinu prvih koraka u stvaranju kakvog-takvog koncertnog života (u nekadašnjoj Kulturno prosvjetnoj zajednici), u oživljavanju zamrlog glazbenog amaterizma, pa uplitanje u kompleks događanja kroz kritičarski posao, u traženju mjesta pod suncem za funkcionalnu glazbenu pedagogiju na ovim našim prostorima, u stvaranju uvjeta za promicanje visoko-školskog educiranja glazbenika, u iniciranju i razvijanju Muzičke omladine, u savjetovanju prilično heterogenog kadra glazbene kulture u osnovnom školstvu. Dugo sam bio uključen u Splitsko ljeto, a uz sve to do grla sam bio u stvaranju i razvijanju Festivala Split, inaugurirao dalmatinske šansone itd.”⁷

Poštovani profesore, i ja sam jedna od onih koje ste prepoznali kao potrebne u našoj glazbenoj sredini i koje ste potakli na daljnji rad i usavršavanje. Na tome Vam beskrajno hvala.

Doc. dr. sc. Vedrana Milin Ćurin

⁶ Sirišćević, Mirjana, Harmonija u skladateljskom opusu Josipa Miroševića. *Bašćinski glasi*, 7, 1998, 29-51.

⁷ Buble, Nikola, Razgovor s hrvatskim glazbenikom Josipom Miroševićem. *Bašćinski glasi*, 7, 1998. 7-21.